

Pracovný list č. 01 Slovenský jazyk – 8.ročník

Milí žiaci, pozorne si prečítajte poznámky o zámenách a číslovkách. Následne vyplňte pracovný list podľa pokynov v úvode každej úlohy. Čítajte s porozumením, sústreďte sa na pochopenie zadania.

Číslovky

- slová, ktoré majú číselný význam
- sú ohybné, plnovýznamové slová, majú vetnočlenskú platnosť
- označujú počet osôb, vecí, druhov, poradie, ako aj osôb a vecí.
- Niektoré číslovky majú charakter podstatný mien (milión, tisíc, štvrtina, miliarda, nula), niektoré prídavných mien (dvojnásobný, druhý, päťoraký,...), niektoré zámen (jeden,...), ale sú aj také, ktoré majú charakter prísloviak (dvakrát, trojako,...)
- gramatické kategórie – rod, číslo, pád
- vzor – pekný, cudzí, päť, mesto, dub, stroj, žena, samostatné skloňovanie

Delenie:

Druhy:	Čo pomenúvajú:	Otázky:	Určité:	Neurčité:	Vzory/Dôležité info
1. základné	Počet ľudí, vecí, zvierat,...	Koľko?	Jeden, päť, dvadsať, tridsaťtri, sto, dvadsiatich troch, štvrtina, polovica	Veľa, málo, trochu, dosť, viac, zopár, mnoho,...	0 – žena 1 – 4 sam. skloň., 5 – 99 = vzor päť 100 = mesto 1000 = stroj Milión, bilión = dub Miliarda = žena Zložené číslovky s číslovkou jeden na konci sú nesklonné! Nie dvadstaťjedna – zle!
2. radové	Poradie	Koľký v poradí? Ktorý?	Prvý 1., tretí 3., desiaty 10., Dvadsiaty piaty, (a, e)	Ostatný, posledný, predposledný	Pekný – siedmy, druhá, druhý, piaty, stý, posledný Cudzí – tisíci, tretí POZOR – piatykrát, piaty raz – radové!!!
3. násobné	Počet dejov	Koľkokrát?	Dvakrát	Niekoľkokrát,	Nesklonné, -krát spolu!
		Koľko raz?	dva razy, desať ráz	Veľa ráz	- jeden raz , dva, tri, štyri razy , päť a viac ráz !
		Koľkonásobný? Koľkonásobne?	dvojnásobný trojnásobne	Mnohonásobný Viacnásobne	Ak majú tvar príd. mena – pekný, ak príslovy nesklonné
4. skupinové - oje - oro	Počet v skupine	Koľko?	Jedny/jedni, dvoje, troje, štvoro, päťoro, šestero,...	viacero	Číslovky 21, 22, 29, 31, 32, 39... nemajú podobu skupinových čísloviek. Skup. číslovky sú nesklonné. Počítaný predmet pri týchto číslovkách je vždy G pl. (štvoro nožníc)
5. druhové Tvoria sa zo skupinových čísloviek príponami -aký, -aká, -aké, -ako	Počet druhov	Koľkoraký?	Dvojaký, trojaký, štvoraký, päťoraký,...	Mnohorako,...	Tie druhové číslovky, ktoré majú tvar prídavných mien, sa skloňujú ako prídavné mená – podľa vzoru pekný, Tie, ktoré majú tvar prísloviak sú nesklonné

Pravopis: <u>základné číslovky:</u> Za siedmimi, za ôsmimi (horami), o siedmich, k siedmim – pomôž si skloňovacím vzorom päť a opýtaj sa Koľko je tých hôr? – sedem základ. číslovka Konštrukcie rokmi človeka – i – vo svojich tridsiatich, desiatich, osemdesiatich rokoch – koľko ich je? Tridsať základ.č.	Pravopis: <u>Radové číslovky:</u> Oslavy jeho siedmich, ôsmych, piatych ,... narodenín. Koľké v poradí? Ôsme – <i>rad.č.</i> - y Žiaci dvoch siedmich, ôsmych tried – <i>nie je dve sedem tried (zákl.č.) ale dve siedme triedy</i> – <i>radová - y</i> - dvadsiatych, osemdesiatych rokoch 20. storočia	Pravopis zvieracie pod. mená a číslovky: Dva, tri, štyri duby = psy = y Dvaja, traja, štyria = chlapi = psi = i - ak tam nie je v konštrukcii číslovka al. príd.meno - y - orly, psy Po prvé alebo za prvé: Správne: po prvé, po druhé, po tretie...! Správne: o päť minút, o tri dni, o šesť rokov a nie za! Zložené číslovky – viac spôsobov písania, základné pravidlo: I. Ak sa neskloňujú píš všetko spolu <u>tisícdeväťstoosemdesiatštyri, desaťtisícosemstošesťdesiattri</u> II. Ak sa skloňujú píšeme spolu tisíciky, stovky, desiatky, jednotky oddelene – <u>tisícdeväťstoosemdesiatom štvrtom</u> roku Číslovky označujúce milióny, miliardy, bilióny sa zasa píš oddelene. na pr. štyri milióny, päť miliónov, tri miliardy, sedem biliónov. 10 346 723 – <i>desať miliónov tristoštyridsaťšesťtisíc sedemsto dvadsaťtri.</i>

Zámená

- sú ohybné, plnovýznamové slová, majú vetnočlenskú platnosť
- sú slová so všeobecným významom, ktoré samy nepomenúvajú javy skutočnosti, ale iba zastupujú podstatné mená, prídavné mená, číslovky a príslovky alebo odkazujú na ne.
- gramatické kategórie – rod, číslo, pád
- vzor – pekný, cudzí, samostatné skloňovanie

Delenie:			Dôležité informácie:
OSOBNÉ	Základné:	<i>Ja, ty, on, ona, ono, my, vy, oni, ony</i>	- Zámená môj, tvoj, náš, váš, sa skloňujú podľa vzoru môj - Privlastňovacie zámená jeho, jej, ich sú nesklonné - Os. zákl. zámeno sa spája so slovesom, privlast. sa spája s podstatným menom - Iba v Inštrumentáli sg. píšeme í s ním, s mojím, s naším/ v D pl. k nim, k mojím!
	Privlastňovacie:	<i>Môj, tvoj, jeho, jej, ich, náš, váš</i>	
ZVRATNÉ	Základné:	<i>Seba, sa</i>	- Krátke tvary sa, si sú zvratnými zámenami iba vtedy, keď činiteľ deja (podmet) vykonáva dej na sebe a môžeme ich nahradiť tvarom, seba, sebe alebo vyznačujú vzájomné (obojstranné) vzťahy: česať sa/seba, biť sa/navzájom jeden druhého - Zvratné zámeno seba/sa nemá N - Zámeno svoj sa skloňuje podľa vzoru môj
	Privlastňovacie:	<i>svoj</i>	
UKAZOVACIE	<i>Ten, tá, to, tí, tie, onen, tento, tamten, toľký, taký, takýto, onaký,</i>	• Ohybné (ten, tento, tamten, henten, onen, taký,...), • Neohybné (tu, tam, tade vtedy, tak, onak,...) • Ukazovacie zámená obsahujú najčastejšie hlásku t-: ten, tamten, tento, tuto... • Zámená taký, onaký, toľký, toľkýto sa skloňujú podľa vzoru pekný.	
OPYTOVACIE	<i>Kto? Čo?, pádové otázky, Aký? Ktorý? Čí? Kde? Kam? Kedy? Ako? Prečo?</i>	• ohybné / kto, čo, aký, ktorý, či.../ • neohybné / kde, kam, kade, ako, prečo.../ • Ak opytovacie zámená spájajú dve vety, plnia úlohu spojok / Poznám toho, kto prišiel. Viem, čo si urobil. Pamätám, ktorý to bol deň. / Vtedy im hovoríme vzťažné zámená. • Zámená aký, ktorý, koľký sa skloňujú podľa vzoru pekný, • zámeno či sa skloňuje podľa vzoru cudzí.	
NEURČITÉ	<i>Nejaký, niekto, niečo, niektorý, dakto, čosi, kdesi,</i>	• Neurčité zámená len všeobecne naznačujú osobu, vec, vlastnosť alebo okolnosť: <i>niekto, dačo, dajaký, daktorý, nejaký, voľajaký, všeličo, akýsi, ktokoľvek, kdesi, niekam, kamsi, sotvakto.</i>	

	<i>ktosi, ...</i>	• Neurčité zámená vznikli odvodením od opytovacích zámen: • predponami / nie-, voľ-, poda-, da-, ne/j/-, / • príponami / -si, - koľvek/ • Ohybné neurčité zámená sa skloňujú ako opytovacie zámená • Pri zámenách <i>niečí, niečia, niecie</i> je <u>výnimka</u> z pravidla o rytmic. krátení.
VYMEDZOVACIE určujúce:		• Niektoré vymedzovacie zámená sa skloňujú ako prídavné mená podľa vzoru <i>pekný / ten istý, každý, iný.../ alebo podľa vzoru <i>cudzí / inakší/</i>.</i> • Nesklonné sú zámená: <i>tamže, takisto, inde, inam, ...</i> • Zámená <i>sám, sama, samo, sami, samy</i> vyjadrujú osamelú osobu alebo osamelú skupinu osôb: <i>sám chlapec, samy deti.</i> • Zámeno <i>samý, samá, samé</i> vyjadruje prevažujúcu časť skupiny: <i>samí chlanci, samé dievčatá.</i> • Zámeno <i>samý, samá, samé</i> sa skloňuje podľa vzoru <i>pekný</i>. • <i>sami, oni</i> = mužský rod, životné, množné číslo, všeobecne /nepoznáme rod/ • <i>samy, ony</i> = mužský rod, neživotné, ženský rod, stredný rod
totožnosť	<i>taký istý, tenže, takže</i>	
odlišnosť	<i>iný, inakší, inak, inšie</i>	
úplnosť	<i>všetok, všetci, každý, všade, vždy</i>	
neúplnosť	<i>nikto, nikde, nič, ničí, žiaden</i>	
výlučnosť	<i>sám, samý</i>	

Skloňovanie zámen

Osobné základné

(1.) N	ja	ty	on	ona	ono	jednotné číslo
(2.) G od	mňa*	teba	neho/ho* -ňho/-ň***	jej/nej	neho -ňho/-ň***	
(3.) D k	mne/mi*	tebe/ti*	jemu/nemu/mu*	jej/nej	nemu, mu	
(4.) A vidím	mňa/ma*	teba/ta*	jeho/neho/ho* -ňho/-ň***	ju/ňu*	ho -ňho/-ň***	
(5.) L o	mne	tebe	ňom	nej	ňom	
(6.) I s	mnou	tebou	ním	ňou	ním	
(1.) N	my	vy	oni	ony		množné číslo
(2.) G od	nás	vás	ich/nich	ich/nich		
(3.) D k	nám	vám	im/nim	im/nim		
(4.) A vidím	nás	vás	ich/nich	ich/ne**		
(5.) L o	nás	vás	nich	nich		
(6.) I s	nami	vami	nimi	nimi		

Osobné prívlastňovacie

1. N	môj	moja	moje	moj	moje
2. G od	môjho	mojej	môjho	mojich	mojich*
3. D k	môjmu	mojej	môjmu	mojim	mojim*
4. A vidím	môj	moju	moje	mojich	mojich*
5. L o	môjho	mojej	mojom	mojich	mojich*
6. I s	mojim**	mojou	mojim	mojimi*	mojimi*
1. N	jeho otec	jej mama	ich deti		
2. G od	jeho otca	jej mamy	ich detí		
3. D k	jeho otcovi	jej mame	ich deťoch		
4. A vidím	jeho otca	jej mamu	ich deti		
5. L o	jeho otcovi	jej mame	ich deťoch		
6. I s	jeho otcom	jej mamou	ich deťmi		
1. N	naš	naša	naše	naši	naše
2. G od	našho	našej	našho	našich	našich*
3. D k	našmu	našej	našmu	našim	našim*
4. A vidím	naš	našu	naše	našich	našich*
5. L o	našom	našej	našom	našich	našich*
6. I s	našim**	našou	našim	našimi	našimi*

Ukazovacie

(1.) N	ten	tá	to	tí	tie
(2.) G od	toho	tej	toho	tých	tých
(3.) D k	tomu	tej	tomu	tým	tým
(4.) A vidím	ten	tú	to	tých	tie
	toho				
(5.) L o	tom	tej	tom	tých	tých
(6.) I s	tým	tou	tým	tými	tými

Vymedzovacie – samý

**mužský rod
životné podstatné mená**

**mužský rod neživotné
stredný a ženský rod**

1.) N	samí	samé
2.) G od	samých	samých
3.) D k	samým	samým
4.) A vidím	samých	samé
5.) L o	samých	samých
6.) I s	samými	samými

Opytovacie

1.) N	aký	aká	aké	akí	aké
2.) G od	akého	akej	akého	akých	akých
3.) D k	akému	akej	akému	akým	akým
4.) A vidím	aký*	akú	aké	akých	aké
	akého**				
5.) L o	akom	akej	akom	akých	akých
6.) I s	akým	akou	akým	akými	akými
1.) N	ktorý	ktorá	ktoré	ktorí	ktoré
2.) G od	ktorého	ktorej	ktorého	ktorých	ktorých
3.) D k	ktorému	ktorej	ktorému	ktorým	ktorým
4.) A vidím	ktorý*	ktorú	ktoré	ktorých	ktoré
	ktorého**				
5.) L o	ktorom	ktorej	ktorom	ktorých	ktorých
6.) I s	ktorým	ktorou	ktorým	ktorými	ktorými
1.) N	čí	čia	čie	čí	čie
2.) G od	čieho	čej	čieho	čích	čích
3.) D k	čiemu	čej	čiemu	čím	čím
4.) A vidím	čí*	čiu	čie*	čích	čie
	čieho**				
5.) L o	čom	čej	čom	čích	ích
6.) I s	čím	čou	čím	čími	ími

PRACOVNÝ LIST – ZÁMENÁ, ČÍSLOVKY

1. Dopln –i,-í,-ý-y.

- a) ôsm_ automechanici, dvadsiat_ piat_ pretekári, z dvoch piat_ch tried, o dvanást_ch, prv_ štyria, prv_krát, druh_ raz, šiest_m žiakom, ôsm_ sa vrátil, viacer_m športovcom, bez mnoh_ch, o dvanást_ch želaniach
- b) prišli všelijak_ludia, nič_pes, príď hociked_, č_ je to kabát, voľfaktor_ žiaci, rodičia už sam_nevládku, kuriatka chodia sam_, zazvonil čís_ mobil

2. Urč druh zámen.

(osobné základné, osobné prívlastňovacie, ukazovacie, vymedzovacie, opytovacie)

✚ mňa		✚ sami	
✚ neho		✚ koho	
✚ iný		✚ tu	
✚ to		✚ ktorý	
✚ naša		✚ jeho (človek)	

3. Dopln tabuľku – urč gramatické kategórie a vzor zámen.

ZÁMENÁ	ROD	ČÍSL O	PÁD	VZOR
každý deň				
niečí hlas				
voľajakých turistov				
s твоjím bratom				
vaším priateľom				

4. Dopln správne opytovacie zámeno ktorý, resp. aký.

- a) V ukážke sme sa dozvedeli o živote Cyrila a Metoda?
- b) šaty si si vybrala na ples?
- c) úlohu plní režisér?
- d) veta obsahuje nezhodný prívlastok?
- e) Za človeka by si sa vydala?

5. Čísllice v zátvorkách premeň na správne číslovky.

- a) hôrni sokoli (13) v komnate
- b) lekári (7) so pacientom
- c) v rokoch (13) k narodeninám
- d) o dní (21) v deň
- e) bez koní (19) marca

6. Zámená daj do správneho tvaru.

- a) Odcestoval s (oni).

- b) Neosočovali sme (ty).
- c) Mal by si na (my) zabudnúť.
- d) Ležala na (ona) celá domácnosť.
- e) Snívalo sa(on) o (ty).

7. Uved' tri číslovky a tri zámená, v ktorých sa nedodržiava zákon o rytmickej krátení a použi ich vo vetách.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Číslovky spolu s podstatným menom napíš v určenom tvare.

- a) 5 lístkov – L pl:
- b) 7 jazykov – I pl:
- c) 41.riadok – D sg:
- d) 3 pokusy – A pl:
- e) 7.strane – L sg:

9. Vyskloňujte zámeno JA a číslovku PÄŤ.

N: G: D: A: L: I:

N: G: D: A: L: I:

10. SEM alebo TU?

- a) Nikdy sa nevrátim.
- b) je ale krásne!
- c) Kabáty si odložte
- d) Už ho nikto nedostane.
- e) Voľakedy stáli krásne rozprávkové drevenice.